

DE VER VAN MIJN BED SHOW

DE GESCHIEDENIS VAN DE SEKSINDUSTRIE IN HOOGVEEN (1650-HEDEN)

Ronald Wilfred Jansen

© RWJ-PUBLISHING, HOOGVEEN, 2021

Druk en distributie: PUMBO

Coverfoto: Nikita's Secrets

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, hetzij mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van RWJ-PUBLISHING

We hebben ons uiterste best gedaan om bronnen en rechthebbenden van het beeldmateriaal te achterhalen. Wanneer desondanks beeldmateriaal wordt getoond waarvan u (mede-)rechthebbende bent en voor het gebruik waarvan u geen toestemming hebt verleend, verzoeken we u een mail te sturen aan info@rwj-publishing.com

ISBN 9789490482480

NUR 693

	PROLOOG	5	1	0
1650-1700	DE EERSTE SPOREN	1	1	2
1700-1800	SCHELDPARTIJEN	3	0	3
1800-1900	SCHONE SCHIJN	3	4	5
1900-1960	AFZIJDIGHEID	5	3	8
1960-1980	ONGEWENSTE BEÏNVLOEDING	8	1	1
1980-2000	SCHADUWZIJDEN	1	5	1
2000-HEDEN	ONTMOEDIGING	2	1	5
	EPILOOG	2	6	7
	BRONNEN	2	6	8
			2	6
			7	6
			7	6
			7	6

PROLOOG

Hoogeveen en seksindustrie

Dit boek heeft als issue de geschiedenis van de seksindustrie in Hoogeveen in de periode 1650-heden. Hoogeveen en de seksindustrie? Voor velen een eigenaardige combinatie. Seksindustrie wordt vaak geassocieerd met raamprostitutie, tippelzones en grote bordelen in steden als Amsterdam. In Hoogeveen speelde en speelt de seksindustrie toch geen rol van betekenis hoor ik om me heen. Toch kan het interessant zijn om te onderzoeken of er sprake is van seksindustrie in de over het algemeen als preuts en christelijk beschouwde voormalige turfkolonie waar blijkbaar alles later gebeurt dan in de rest van Nederland. Thuisprostitutie in Hoogeveen en escortservices en bordelen in de omgeving, zoals in Meppel, doen vermoeden dat er ook in Hoogeveen behoefte is aan het bezoeken van een prostitutie.

De geschiedenis van Hoogeveen begint in de 17^e eeuw met de eerste huizen, kanalen en turfgraverij. Hoogeveen kende in de 17^e eeuw naast rijke investeerders en bestuurders, ook veel armoede en schippers. Bovendien waren de toen in Hoogeveen werkzame koopkrachtige lieden uit het westen van Nederland die investeerden in de turfindustrie en kanaalmaatschappijen in Hoogeveen en de rest van Drenthe bekend met grootschaliger prostitutie in steden als Amsterdam. Redenen om te veronderstellen dat in Hoogeveen ook prostitutie aanwezig was. Desalniettemin zwijgen de bronnen genoeg. De gemeente Hoogeveen meldde dat er in de 19^e en begin 20^e eeuw geen (buitenlandse) prostituties in Hoogeveen werkten. Ook in het standaardwerk 'Geschiedenis van Hoogeveen 1815-1975'¹ geen woord over prostitutie. Gebruikers van bordelen in Hoogeveen eind 20^e en begin 21^e eeuw zijn niet of nauwelijks geneigd veel van hun ervaringen te delen, ook niet anoniem. Op Facebook blijken mijns inziens veel reacties hangen in macho gedrag rondom ervaringen in uitgaansgelegenheden waar blijkbaar altijd wel een nummertje gemaakt kon worden. Burgers, inclusief overheidsdienaren, accepteren nog steeds geen zichtbare prostituties, vooral niet in hun eigen buurt, althans naar buiten toe, maar maken er soms 'onzichtbaar' gebruik van in Hoogeveen en daarbuiten. Deze ver van mijn bed show houding in Hoogeveen wat betreft prostituties is een extra motivatie in deze prikkelende materie te duiken.

Vanuit christelijke hoek worden in Hoogeveen pogingen aangewend om prostitutie volledig uit te bannen. Vanuit CDA Hoogeveen wordt aandacht gevraagd en aangegeven om desnoods de Algemene Plaatselijke verordening (APV) aan te passen zodat de eerste stappen van ondermijning al vroegtijdig en nog beter aangepakt kunnen worden.² Vanuit christelijke hoek krijg ik geen antwoord op mijn vraag hoe ze aankijken tegen prostitutie in Hoogeveen. Zo heb ik de gereformeerde kerk in Hoogeveen benaderd met de vraag of ze meer wisten over de lezing in de gereformeerde kerk in Hoogeveen in 1956 over "sexuele voorlichting".³ Helaas gaven ze geen antwoord. Op verzoek van de beheerder van de Facebookpagina "Oud Drenthe in Wood en Beeld" heb ik berichten over mijn onderzoek naar de geschiedenis van de seksindustrie in Hoogeveen gestaakt.

Prostitutie is blijkbaar nog steeds een taboe, waarover liever wordt gezwegen in Hoogeveen. In Hoogeveen en de rest van Nederland wordt prostitutie overwegend nog steeds niet als een volwaardig beroep gezien en vooral stadjes van christelijke huize, zoals de gemeente Hoogeveen, ontmoedigen de oprichting van een bordel in de eigen stad.

Prostitutie zie ik als een breed begrip. Niet alleen de fysiek aanwezige mens die tegen betaling seks verleent, maar ook bijvoorbeeld de persoon die zich tegen betaling laat portretteren op bijvoorbeeld speelkaarten of als actrice meewerkt in een pornofilm. Het betreft seksindustrie die zich in Hoogeveen afspeelt en soms ook hier haar ontstaan vindt.

Willing Jans verclaert dat Carst Peters gister avont
sijde in Derck Claesens huys dat sijn herbarge was een pis
herbarge, en voors Derckx sijn vrouwe
sieldende voor lichtmisse, heeft vorder
wel gesien dat Hermen Bartols en
Lambert Derckx malcander met vuyjsten
sloegen, dat van gelijcken Jan Carsten
en Claes Derckx malcander met vuyjsten
sloegen en dat Jan Carsten sijn mes
uithadde, en hem getuige daer mede int
scheiden inde vorenste vinger gesneden,
recht avert middelste lid, gelijk bij
gerichte en coornoten is besien, Hermen
Lamberts verclaert, dat hij Gister avont
sitten Drinkende in Derck Clasens
Huijs, heeft gehoort dat Carst Peters,
Clare Lambers in tot verscheiden malen
heeft gescholden voor een hoere en een
scheucke, en dat haer harbarg was een
pis harbarg, seggende sij solden daer
uijt en dat huijs niet langer bewoonen,
heeft vorder gesien dat Lambert Derckx
en Hermen Bartols malcander met
vuyjsten sloegen, ende dat Lambert
Hermen een stucke uijt sijn baert trock
welck hoije hij getuige selven in sijn
hant, Jae een nacht in sijn bulckvangner
verwaert heft, en vorder gesien, dat
Jan Carsten, en Claes Derckx
malcander met vuyjsten sloegen, en
nae dat sijse hadden gescheiden heeft
Jan Carsten, en Claes Derckx bejide
haer messen uijtgehadt,

Het rocht van 7 september 1642²⁵

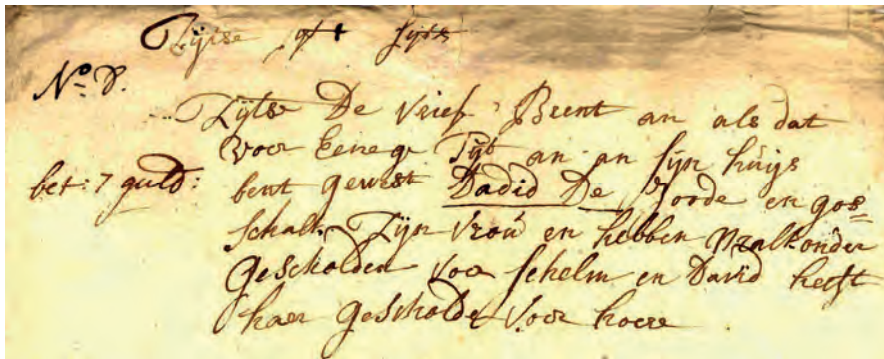
Willing Jans verclaert dat Carst Peters gister avont
sijde in Derck Claesens huys dat sijn herbarge was een pis
herbarge, en voors Derckx sijn vrouwe
sieldende voor lichtmisse, heeft vorder
wel gesien dat Hermen Bartols en
Lambert Derckx malcander met vuyjsten
sloegen, dat van gelijcken Jan Carsten
en Claes Derckx malcander met vuyjsten
sloegen en dat Jan Carsten sijn mes
uithadde, en hem getuige daer mede int
scheiden inde vorenste vinger gesneden,
recht avert middelste lid, gelijk bij
gerichte en coornoten is besien, Hermen
Lamberts verclaert, dat hij Gister avont
sitten Drinkende in Derck Clasens
Huijs, heeft gehoort dat Carst Peters,
Clare Lambers in tot verscheiden malen
heeft gescholden voor een hoere en een
scheucke, en dat haer harbarg was een
pis harbarg, seggende sij solden daer
uijt en dat huijs niet langer bewoonen,
heeft vorder gesien dat Lambert Derckx
en Hermen Bartols malcander met
vuyjsten sloegen, ende dat Lambert
Hermen een stucke uijt sijn baert trock
welck hoije hij getuige selven in sijn
hant, Jae een nacht in sijn bulckvangner
verwaert heft, en vorder gesien, dat
Jan Carsten, en Claes Derckx
malcander met vuyjsten sloegen, en
nae dat sijse hadden gescheiden heeft
Jan Carsten, en Claes Derckx bejide
haer messen uijtgehadt,

1700-1800 SCHELDPARTIJEN

Hoere en hoerejager

Officieel was de hoererij, zoals de prostitutie in vroegere tijden bekend stond, in de streng calvinistische Republiek nog steeds verboden. De kerk sprak nog steeds van zonde. In de praktijk werd de prostitutie getolereerd. Prostitutie beteugelde ernstige zedendelicten¹ en zeelieden, handelaren die de kas van de Republiek vulden maakten graag gebruik van prostituees. Alleen bij ernstige mishandelingen, ziekten en ongeregelheden werd er door de overheid opgetreden. Net als in vorige eeuwen was men bevreesd voor geslachtsziekten die de militaire slagkracht konden aantasten.

In Hoogeveen wordt in 1738 een vrouw voor hoer uitgescholden en in 1749 een man voor hoerenloper; dat blijkt uit juridische stukken. De talrijke scheldpartijen wijzen erop dat men in Hoogeveen in de 18^e eeuw bekend was met hoeren en hoerenlopers. Het is zeer aannemelijk dat prostitutie in Hoogeveen ook in de 18e eeuw werd beoefend in herbergen, thuis en op andere plekken. Immers, er was nog steeds veel armoede en scheepvaart. Veel voorbeelden uit de geschiedenis tonen aan dat militairen ook prostituees aantrokken. Er heerste militaire dreiging vanuit Pruisen, Frankrijk en Engeland. De woede van de bevolking over de neergang van de Republiek en de economische achteruitgang vond een uitweg in het patriotisme.² Hoogeveen had een patriotisch exercitiegenootschap en een Schutterij.³

N:o 8. ...
Lytte De Vriep, Beent an als dat
Broer Eenag, Tyl an an syn huys
bet: 7 guld: bent geweest David De Borde en gos-
schalk. Zyn vrouw en hebben maakonden
gescholden voor schelm en David heeft
haer gescholden voor hoere.

0614 Huis te Echten en de Algemene Compagnie van 5000 Morgen. Inventarisnummer 843 Acta van het verhandelde op de goorspraken in de jurisdictie Echten, met stukken betreffende de daar behandelde zaken 1642-1644, 1656-1675, 1690-1694, 1728-1756, 1761-1762, 1768, 1769, 1776, 1778 (1738).

MET GESLOTEN DEUREN.

Met gesloten deuren staat terecht, zulks met het oog op de zedelijkheid, Seine de J. te Hoogeveen, die oneerbare handelingen pleegde in het bijzijn van een paar meisjes.

De eisch luidde naar wij vernemen twee maanden gevangenisstraf.

Provinciale Drentsche en Asser courant, 10 december 1936

ZUIDWOLDE (Dr.) 21 Oct. De laatste dagen werd de weg tusschen Zuidwolde en Hoogeveen onveilig gemaakt door een persoon, die aldaar geregeld schennis der eerbaarheid pleegde tegenover meisjes uit ons dorp, die te Hoogeveen de Industrijschool bezoeken. Gistermiddag is het den gemeenteveldwachter

Nieuwsblad van het Noorden, 22 oktober 1936

ZEDENDELICT.

Hendrik M. te Hoogeveen, gedetineerd, stond met gesloten deuren terecht wegens het plegen van ontucht met een 5-jarig meisje in de maand Juni j.l.

Naar wij vernemen eischte de Officier een gevangenisstraf voor den tijd van 1 jaar, waarvan 8 maanden voorwaardelijk.

Provinciale Drentsche en Asser Courant, 8 oktober 1938

ZEDENDELICT.

Met gesloten deuren stond terecht Gerhardus Jan H. te Hoogeveen, gedetineerd, verdacht van het plegen van ontucht met een minderjarig meisje.

Naar wij vernemen eischte de officier een gevangenisstraf voor den tijd van een jaar.

Uitspraak over 14 dagen.

Provinciale Drentsche en Asser Courant, 26 juni 1937

Carrousel van het nachtleven

Voorstelling in Luxor/Studio in Hoogeveen:
"Carroussel van het nachtleven". In de film werd een bezoek gebracht aan verschillende nachtclubs in meerdere werelddelen. De minimumleeftijd voor de film was 18 jaar. De film werd aangeprezen met "wereldamusement, nachtclubs, striptease, een supershow, slechts één avond in Hoogeveen."
In deze film was al het nachtleven te zien wat in Hoogeveen ontbrak. In 1967 werden de eerste erotische films gedraaid in de reguliere bioscoop in Hoogeveen. Titels als "Op het pad der zonde" en "Zij waren naakt...en moesten sterven" doet vermoeden dat deze films meer behelsden dan serene alpenweiden. Het waren echter geen harde pornofilms. De filmiga in Hoogeveen (soort voorloper van het huidige Filmhuis in Hoogeveen) draaide vooral wat meer experimentele films, waarin ook aandacht was voor erotiek.

Nieuwsblad van het Noorden, 1 december 1962

Postorderbedrijf

GUMMIWAREN en specialiteiten voor dames en heren.
Verzendhuis Maja-Amsterdam,
Kerkstraat 79 hs. 2

Hoogeveens Dagblad, 6 februari 1967

CARROUSEL VAN HET NACHTLEVEN

„Carrousel van het nachtleven” is het door Gianni Proia geregisseerde vervolg op „World by Night”. De film bestaat voor een groot deel uit een reeks fascinerende beelden, opgenomen in de diverse vermaakscentra verspreid over de hele wereld. We zien de „can-can”-dansen in Las Vegas, een opmerkelijke rolschaatsshow in Los Angeles, het optreden van de Dior-dansgroep in Kenia en diverse strip-teases. Ook beleven we in „Carrousel van het nachtleven” een tempelcène van Japanse jongens en..... knap balgoochelen van de vermaarde Braziliaanse voetballer Pele.

HYGIËNISCHE ARTIKELEN? Zaak van vertrouwen. Vraagt gratis prijscourant in blanco couvert. Postbus 373, Leeuwarden. ('t Beste en goedkoopste adres in Ned.) 2

Hoogeveens Dagblad, 8 januari 1967

Seksboot Alteveerse Opgaande

Een seksboot zou zijn aangemeerd aan het Alteveerse Opgaande (nu: Alteveerstraat). Met een rode lantaarn gaven prostituees aan dat ze cliënten te konden ontvangen.³ De seksboot werd blijkbaar getolereerd, mede om te voorkomen dat mannen zich vergrepen aan vrouwen. Tot in de jaren 1960 was het gebruikelijk dat prostituees een bijnaam hadden. Begin jaren 1960 werkten er “stille dames”⁴ in Hoogeveen, zoals een prostitutie genaamd “Rooie Ankie” in de Eiber.⁵ Tevens waren er toen een paar prostituees gevestigd aan de Lomanlaan.⁶

Seksplaatjes

Vooraf onder de jeugd en scholieren werd de handel in seksplaatjes populair in Hoogeveen. Niet alleen vanwege de mooie dames, maar ook uit baldadigheid en vertier in een saai provinciestadje. In de jaren 1960 waren seksplaatjes in oploop in de vorm van speelkaarten en publicaties in de eerste seksbladen die verschenen in Nederland

Datum: 8 oktober 1964	Uur: 20.00
Opgenomen door: Hag. Kuik.	
Bij het verder ingestelde onderzoek i.v.m. mutatie 7 okt. 1964 te 16.00 uur, bleek dat de 13-jarige Theo Kluff, won. Tamboerlaan 30 alhier, een aantal naaktfoto's had gestolen van zijn vader, genaamd Jacob Kluff, geb. 30 nov. 1920 te Hoorn, fabr. arb., won. Tamboerlaan 30 alhier. De foto's waren verborgen in een kist met allerlei oude papieren. Vermoedelijk heeft de jongen de foto's een keer gezien en later net zo lang gezocht tot hij die in zijn bezit kreeg. Hierna heeft hij de foto's laten zien aan zijn kameraden, die er een paar van hem hebben gekregen en daarmee aan het handelen zijn gegaan. De foto's zijn uit boekjes met z.g. foto-modellen gescheurd. Geen strafbaar feit.	
Datum: 8 oktober 1964	Uur: 11.10
Opgenomen door: hag. Jeurink en Knobbe.	

Gedeponeerde Archieven gemeente Hoogeveen 1914-1990. Inventarisnummer 104. Dag- en nachtrappen van de surveillancedienst, recherche en wijkteams. 1964 januari- 1964 december

Franse Speelkaarten met pin-up meisjes, circa 1965

<https://www.etsy.com/>

Hoogeveens bedrijf gaat sexblad uitgeven

(Van onze redactie in Hoogeveen)

„Nu de taboes op het gebied van de sex in ons land worden verbroken en de geïllustreerde bladen daarin niet helemaal meegaan, menen we dat er behoefte bestaat aan een sexblad op niveau. We denken hierbij vooral aan een scrijblad voor mannen. Marktonderzoekers die we hebben laten verichten hebben ons in die mening gestaan". Dit zegt de directie van het formeel niet meer bestaande reclame- en advertentiebureau De Floeg in Hoogeveen, te weten de heren A. J. Tiemens en W. J. Koerts Meijer. Zij hebben een uitgeversmaatschappij in oprichting gesicht die een onderdeel vormt van de exploitatiemaatschappij Hoogeveen.

Volgens de heer Tiemens wil de maatschappij zeven tijdschriften gaan uitgeven waaronder een sexblad.

„Het wordt duidelijk geen blad in de trant van De Lach. We willen met een tijdschrift komen op basis van een formule zoals het Amerikaanse tijdschrift Playboy wordt vervaardigd. Om de uitgave van onze bladen te realiseren zoeken we momenteel bekwaam personeel zoals fotografen, journalisten en cartoonisten. We hebben naar aanleiding van onze advertenties in de verschillende dagbladen al heel veel aanbiedingen voor het bezetten van een functie in ons bedrijf gekregen. Voor de verwezenlijking van ons sexblad hebben we inmiddels diverse contacten gelegd met buitenlandse bladen, zoals bijvoorbeeld het Duitse blad „Jasmin", aldus de heer Tiemens.

Wat betreft de afzet van deze tijdschriften merken de heren Tiemens en Koerts Meijer op dat er voldoende markt is gecreëerd om tot een rendabele exploitatie te komen. Het is de bedoeling om de bladen aanvankelijk bij een grote uitgeverij te laten drukken. In de toekomst denkt men dat zelf te gaan doen. Het personeelsbestand zal hierdoor volgens de directieleden in de komende jaren op 250 mannen en vrouwen kunnen worden gebracht.

Naast de geïllustreerde bladen en het sexblad op niveau voor mannen" zal de NV in oprichting ook een recla-

mekrant gaan uitgeven, die huis aan huis in Noord-Nederland zal worden verspreid met een oplage van 465.000 exemplaren. In januari 1970 hopen de heren Tiemens en Koerts Meijer met het project te kunnen starten.

Als noodoplossing voor het onderbrengen van het personeel heeft men van de gemeente Hoogeveen het gebouw Irene aan de Schutstraat gehuurd, dat op het ogenblik wordt opgeknapt. „In de toekomst zal dit gebouw, indien het gemeentebestuur ons medewerking verleent, worden vervangen door een nieuw zakenpad. De plannen hiertoe verkeren al in een vergevorderd stadium", zei de heer Tiemens.

Een ander project van de beide heren is de bouw in Hoogeveen van een permanente expositieruimte. De aan-

vragen voor de hiervoor benodigde gronden zijn bij B. en W. van Hoogeveen ingediend. Met nadruk stelt de heer Koerts Meijer dat er van de zijde van het Hoogeveense gemeentebestuur volledige medewerking is toegezegd voor de realisering van de plannen. In de nieuw te bouwen expositiehal, vloeroppervlakte 4000 m², zullen een bar, restaurant en een servicecentrum worden gevestigd. De heer Tiemens voegt er aan toe dat de financiering van dit miljoenenproject zeker is gesteld. Hij zegt voorts dat er zowel van Nederlandse als internationale zijde belangstelling voor dit project bestaat, want, aldus de heer Tiemens, „er komen meerdere van dergelijke expositieruimten in Nederlandse plaatsen".

Het gebouw „Irene" aan de Schutstraat in Hoogeveen, binnen de muren waarvan een sexblad wordt gemaakt.

Nieuwsblad van het Noorden, 16 september 1969 Links in beeld een Opel Record

Seksblaadjes

Sansyl Beheer BV

In 1968 verschenen de seksbladen Candy en Chick. Het bracht een storm van verontwaardiging teweeg bij kerken en christelijke politici. Desalniettemin werden in de christelijke gemeenschappen de seksblaadjes goed verkocht. De foto's waren naar hedendaagse normen nogal braaf: een beetje schaamhaar en (half) ontblote borsten, meer niet. Dus geen harde porno. Jan Engels weet nog dat toen hij naar de LTS in de Grote Kerkstraat ging begin jaren 1960 er een platenzaak in de Grote Kerkstraat was van "Strijker" die vanachter de toonbank ook seksboekjes verkocht.¹⁶

BRONNEN

Personen en medewerkers

Albert Metselaar	Streekhistoricus
Ferry Sieders	Publiek & Informatie Drents Archief
Gina Duinkerken, Arjan Prijs, Norman Hospers	Facebook Oud Drenthe in Woord en Beeld
Jan Engels, Adry en Annet	Voormalige Eroboetiek en Tattooshop, Grote Kerkstraat 50-52, Hoogeveen
Jeroen Tjhuis	Coördinator archief. Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen
Mariët Poel	Vertaler
Twee voormalige taxichauffeurs	Ervaring met De Eiber in Hoogeveen
Voormalige prostituee	Ervaringsdeskundige

Literatuur

- Albert Metselaar en Marga Zwiggelaar. Loslippigheid in den Claerenbergh. Prostitutie in Hoogeveen in de zeventiende eeuw, in: Waardeel 4, 2008 p. 4-9
- H. Gras. F. Nijstad e.a. Geschiedenis van Hoogeveen 1815-1975 (Hoogeveen, 1995)
- H.W.J. Volmuller. Het oudste beroep. Geschiedenis van de prostituee in Nederland. (Utrecht, 1966)
- Jurisprudentie ECLI:NL:PHR:2019:677 - Parket bij de Hoge Raad, 14-05-2019 / 16/02079
- Mark Goslinga. De pikante gezegden van Joachim Lunsche (circa 1612-1674). Waardeel 4 2008. p. 10-11
- Ministerie van Justitie. Wetenschappelijk onderzoek- en documentatiecentrum.
- De commerciële seksbedrijven in Nederland. Een inventarisatie van verschijnselen en nevenverschijnselen (1977)
- Ministerie van Justitie. Wetenschappelijk onderzoek- en documentatiecentrum.
- De commerciële seksbedrijven in Nederland. Een inventarisatie van verschijnselen en nevenverschijnselen (1977)
- Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen. Mensenhandel. Effectieve aanpak op gemeentelijk niveau. Lessen uit de praktijk (2012).
- Post, C. & Vols, M. (2018), De regulering van prostitutie door gemeenten: veranderende bevoegdheden in beeld, in Duchateau, M. & Tollenaar, A. (Eds.) Vrouwen in de lokale rechtsstaat. Decentralisatie als governance-vraagstuk, Den Haag: Boom Juridische uitgevers, pp. 79-96.
- Sietske Altink, Huizen van Illusies. Bordelen en prostitutie van middeleeuwen tot heden. (Utrecht/Antwerpen, 1983)
- Staatsuitgeverij. Eindrapport van de adviescommissie zedelijkheidswetgeving. ('s-Gravenhage, 1980)